

VERSLAG

over de werkzaamheden van de Commissie in 1979

Mijnheer de Minister,

De statutaire vergaderingen (drie algemene en zes afdelingsvergaderingen) hebben plaatsgehad te Brussel op 29 januari, 28 mei en 29 oktober 1979 in de lokalen van de Universitaire Stichting.

Lezingen gehouden op de algemene vergaderingen :

L. WARNANT : *Auxiliaire être en français, auxiliaire avoir en wallon.*

M. HOEBEKE : *Enkele Romaanse woorden uit de Oude-naardse bronnen (13de-16de eeuw).*

L. LECHANTEUR : *Le suffixe -aculu en Wallonie.*

Lezingen gehouden in de Vlaamse afdeling :

J. GOOSSENS : *De zuidelijke herkomst van Nederlandse schrijftaalwoorden.*

Tot de Nederlandse woordenschat behoren een aantal elementen die alleen in de schrijftaal voorkomen en daar een min of meer deftige klank hebben. Er wordt aangenomen, dat deze woorden van zuidelijke oorsprong zijn. Het werk dat in verband met deze woorden nog gedaan moet worden, kan in drie punten worden samengevat :

1. Er moet een (zo mogelijk semantisch gestructureerde) inventaris van worden opgemaakt.

2. De gebruikssfeer van deze woorden moet worden omschreven (synchronisch onderzoek van hun functionaliteit).

3. Er moet worden vastgesteld uit welke niet-Hollandse vormen van het Nederlandse conglomeraat deze woorden stammen (diachronisch en geografisch onderzoek van hun oorsprong).

De lezing is een bijdrage tot het geografisch aspect van de derde taak. Spreker gaat de verspreiding van veertien woorden in de moderne dialecten na aan de hand van gegevens uit de Reeks Nederlandse Dialectatlassen en vragenlijsten van de Zuidnederlandse dialectcentrale. De hoogste concentratie van deze woorden is aan te treffen in het Vlaams en het Zuidbrabants. Het Noordbrabants blijkt in lexicaal opzicht al sterk ontzuidelijkt te zijn.

M. GYSSELING : *Principes van de straatnaamwijziging.*

De heer M. Gysseling verdedigt de „principes van straatnaamwijziging”, zoals die in de stad Gent werden toegepast. Aangezien dezelfde principes eigenlijk ook in de straatnaamcommissies van andere Vlaamse gemeenten werden gevolgd, gaat de vergadering op zo goed als alle punten met de principes akkoord. Het doel is, gelijklopende straatnamen weg te werken en zoveel mogelijk diversificatie na te streven. De criteria tot behoud van de bestaande straatnaam zijn het aantal inwoners en de historisch-toponymische betekenis van de naam. Maar bij de naamgeving moet de toponymie altijd op de eerste plaats komen.

Gysseling verdedigt het behoud van de naam Plaats voor het oude dorpsplein en oude pleinen, zeker in Oost- en West-Vlaanderen. Voor 19de- en 20ste-eeuwse „plaatsen”, die zeker als gallicismen beschouwd dienen te worden, moet in elk geval de naam Plein verkozen worden.

Namen van prominenten worden bij voorkeur gegeven in die deelgemeenten waar de bewuste personen geleefd hebben.

Gysseling stelt voor om de titulatuur af te schaffen en de voor naam voluit te schrijven.

Gysseling verdedigt terecht het type Gentstraat waar het autochtoon is.

Composita worden aan elkaar geschreven. Het aaneenschrijven van het type Kortrijksesteenweg is wel onlogisch, maar heeft algemeen ingang gevonden.

Alleen wat de tussenklank-*s* betreft is de vergadering het niet

met de heer Gysseling eens. Hier moeten we ons aan de officiële spellingregeling houden. Bovendien is het voorgestelde systeem ingewikkelder dan het officiële.

Op een volgende vergadering zal de heer Stevens een paar overblijvende en praktische problemen behandelen. Ook andere spellingproblemen kunnen dan aan de orde komen. De heer Van Passen stelt voor dat de vroeger door de commissie opgestelde leidraad aangepast zou worden.

Lezingen gehouden in de Waalse afdeling :

A. GOOSSE : *Le nom de famille Schayes*

P. RUELLE : *Notes sur le lexique d'actes hennuyers antérieurs à 1271.*

J.-M. PIERRET : *Le moyen-français riselle a-t-il la même origine que le français ridelle ?*

W. BAL : *Modalités de phrase dans le dialecte de Jamoulx.*

De *samenstelling van de Commissie* is als volgt gewijzigd : De heer Charles GASPAR, corresponderend lid, die op 27 oktober 1978 overleden is, wordt vervangen door Mejuffrouw Reine MANTOU, docente aan beide universiteiten te Brussel. De verkiezing greep op 28 mei 1979 plaats, en de benoeming werd door M.B. dd. 13 november 1979 goedgekeurd.

Het *bestuur van de Commissie* voor de periode 1979-1981 werd als volgt samengesteld : mevr. C. TAVERNIER-VEREecken, voorzitter; dhr. P. RUELLE, ondervoorzitter; dhr. M. GYSSELING, voorzitter van de Vlaamse afdeling; dhr. M. PIRON, voorzitter van de Waalse afdeling; dhr. J. M. PIERRET, secretaris van de Waalse afdeling; dhr. F. DEBRABANDERE, secretaris van de Vlaamse afdeling; dhr. A. BOILEAU blijft als algemeen secretaris van de Commissie fungeren.

Publikaties van de Commissie : Deel LI (1977) van de *Handelingen* is in januari 1979 verschenen (zie inhoud in *Hand.* LIII). Deel LII (1978) van de *Handelingen* is nog in druk (2de proef) en zal in maart 1980 verschijnen. Het bevat, buiten het gewone administratieve gedeelte en een *In memoriam Charles Gaspar* door L. REMACLE, de volgende bijdragen : *De Plaatsnamenstudie in 1966-1974* en *De Persoonsnamenstudie in 1962-1974*, beide door C. MARYNISSEN, *Toponymes hesbignons* (suite et fin : X-Z) door J. HERBILLON, en het derde deel van de verhandeling *Le vocabulaire des actes originaux rédigés en français dans la partie flamingante du comté de Flandre (1250-1350)* door R. MANTOU. Deel LIII (1979) van de *Handelingen* is in voorbereiding.

De uitgaven van de Commissie werden regelmatig uitgedeeld aan alle instellingen, tijdschriften en personen met wie wij *ruilbetrekkingen* onderhouden. De Commissie heeft erin toegestemd de aanvraag van de bibliothecaris van de Abdij te Maredsous om onze reeks *Handelingen* kosteloos te mogen ontvangen bij de Dienst „Verkoop van Publikaties” van het Ministerie van Nationale Opvoeding te ondersteunen. Honderdvijftig exemplaren van de *Handelingen* werden de wetenschappelijke centra van de Belgische universiteiten ter beschikking gesteld voor vorsers en studenten die bijzonder belang stellen in dialectologische en naamkundige studies.

Inzake *straatnaamgeving en straatnaamverandering* werd de Commissie in 1979 geraadpleegd door 143 gemeenten, waarvan de namen hierna volgen : Aalst, Aalter, Aiseau-Presles, Andenne, Anderlecht, Ans, Antoing, Antwerpen, Aubange, Baronville, Bassenge, Beauvechain, Beersel, Beveren, Beyne-Heusay, Bierbeek, Bilzen, Binche, Blankenberge, Blegny, Boechout, Borgloon, Bornem, Brugge,

Brunehaut, Brussel, Charleroi, Châtelet, Chaudfontaine, Comblain-au-Pont, Courcelles, Couvin, De Haan, Destelbergen, Diest, Dilbeek, Dinant, Dison, Edingen, Ellezelles, Elsene, Étalle, Etterbeek, Eupen, Evere, Faimes, Fariennes, Flémalle, Fléron, Fleurus, Florennes, Florenville, Galmaarden, Genappe, Genk, Gent, Gerpinnes, Grâce-Hollogne, Grez-Doiceau, Haacht, Habay, Halen, Heist-op-den-Berg, Herentals, Jemeppe-sur-Sambre, Juprelle, Kampenhout, Kelmis, Kontich, Kortenberg, Kruibeke, La Bruyère, Lasne, Lens, Lessines, Leuven, Leuze-en-Hainaut, Libin, Lobbes, Lontzen, Lier, Lokeren, Lovendegem, Luik, Malmedy, Melle, Merbes-le-Château, Moerbeke-Waas, Moeskroen, Mons, Montignies-le-Tilleul, Musson, Namen, Nandrin, Neupré, Nijlen, Ninove, Oostende, Opwijk, Ottignies-Louvain-La-Neuve, Oud-Heverlee, Overijse, Overpelt, Pepinster, Péruwelz, Pittem, Pont-à-Celles, Poperinge, Roeselare, Ronse, Sambreville, Sankt Vith, Seneffe, Seraing, Sint-Genesius-Rode, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Soumagne, Temse, Tielt, Tintigny, Trooz, Verviers, Vielsalm, Visé, Vorselaar, Vorst, Waregem, Waterloo, Welkenraedt, Westmalle, Wevelgem, Wichelen, Willebroek, Wielsbeke, Wommelgem, Zaventem, Zemst, Zingem, Zwalm.

Van 28 mei 1979 af verstrekt de Vlaamse afdeling van de Commissie als zodanig geen straatnamenadviezen meer. Deze taak wordt voortaan vervuld door provinciale commissies, die voor het Nederlandstalig landsgedeelte door de Cultuurraad zijn ingesteld (decreet van 28 januari 1977). De Vlaamse afdeling van de Commissie zal echter een leidende rol blijven spelen bij de straatnaamgeving en bij de straatnaamverandering, door algemene richtlijnen aan de provinciale commissies te verstrekken.

De Commissie heeft de *taalkundige revisie van de geogra-*

fische namen van de stafkaarten, die door het Nationaal Geografisch Instituut uitgegeven worden, voortgezet. Voor de Vlaamse afdeling heeft het Instituut voor Naamkunde te Leuven, onder leiding van de heer K. ROELANDTS, 57 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van de volgende 8 gemeenten voorkomen : Bornem, Buggenhout, Dendermonde, Hamme, Lebbeke, Londerzeel, Puurs, Sint-Amands. De Waalse afdeling, onder leiding van de Heer J. HERBILLON, heeft 609 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van 30 gemeenten voorkomen : Aiseau-Presles, Andenne, Assesse, Châtelet, Clavier, Durbuy, Éghezée, Farciennes, Fernelmont, Fleurus, Floreffe, Fosse-la-Ville, Gembloux, Gesves, Havelange, Héron, Huy, Jemeppe-sur-Sambre, La Bruyère, Marchin, Modave, Namur, Ohey, Profondeville, Sambreville, Sombreffe, Somme-Leuze, Tintlot, Villers-la-Ville, Wanze.

Met verschuldigde hoogachting,

Luik en Gent, 31 januari 1980.

De Secretaris,

A. BOILEAU.

De Voorzitter,

C. TAVERNIER-VEREECKEN.